

A photograph of two men working in a farm enclosure. The man on the left is wearing a purple t-shirt, a black cap, and tan overalls, using a long-handled tool to move hay into a green wheelbarrow. The man on the right is wearing a red t-shirt with 'G-STAR RAW DENIM' printed on it and blue jeans, also working with a wheelbarrow. In the background, there is a chain-link fence, a wooden fence, and several sheep and goats. A white van and stacks of lumber are visible in the distance. The scene is set outdoors with trees and a cloudy sky.

CAO's in de multifunctionele landbouw

Kies de juiste CAO voor uw multifunctionele bedrijf

Colland
Arbeidsmarkt

Colofon

Opdrachtgever: LTO Multifunctionele landbouw

Uitgave: LTO Nederland, mei 2021

Bron: Taskforce Multifunctionele Landbouw

Tekst: Werkgeverslijn land- en tuinbouw

Fotografie: Beeldbank ZLTO

Disclaimer: Deze folder is met zorg samengesteld. Desondanks kunnen wij geen garanties geven met betrekking tot de volledigheid, juistheid en actualiteit van de opgegeven informatie. De betrokken partijen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van deze informatie of voor de gevolgen van het gebruik daarvan. Aan de gegevens, zoals die in deze folder worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend. Ze worden vrijblijvend verstrekt, enkel ter voorlichting, zonder garantie van onze kant en kunnen op elk ogenblik gewijzigd en geactualiseerd worden.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Voorbeeld 1 'Landbouw of Zorg?'	4
Wat is een CAO?	5
Wanneer en voor wie geldt een CAO?	6
Voorbeeld 2 'Verkoop of Restaurant?'	7
Kies de juiste CAO	8
Welke cao's zijn er per hoofdactiviteit?	9
Kies de juiste cao voor uw multifunctionele bedrijf	10

Inleiding

Veel boeren en tuinders doen meer dan het produceren van goede landbouwproducten. Zij zijn actief in natuurbeheer, bieden zorg, kinderopvang of educatie, laten recreanten toe of verkopen eigen producten. En voor veel van deze activiteiten hebben boeren en tuinders werknemers in dienst.

Ondernemers met werknemers moeten voldoen aan allerlei wet- en regelgeving. Ook de cao (collectieve arbeidsovereenkomst) is zo'n afspraak waar u als werkgever rekening mee moet houden. In een cao maken werkgevers en werknemers gezamenlijk afspraken over loon en overige arbeidsvoorwaarden.

De cao's worden gezamenlijk voor een hele sector afgesloten. Zo zijn er cao's voor agrarische sectoren: de cao Productiegericht Dierhouderij, de cao Glastuinbouw en de cao Open teelten. Ook voor niet-agrarische sectoren zijn er collectieve afspraken. Van belang voor multifunctionele bedrijven kunnen bijvoorbeeld zijn: de cao Gehandicaptenzorg, de cao Horeca,

de cao Recreatie of de cao Detailhandel AGF. Uit deze vele voorbeelden blijkt wel dat er allerlei cao's zijn en dat het lang niet altijd duidelijk is welke cao voor uw multifunctionele bedrijf geldt. De werkzaamheden op een multifunctionele onderneming lopen immers vaak door elkaar en werknemers verrichten veel verschillende activiteiten, bijvoorbeeld zorg, educatie en kinderopvang, of natuurbeheer en recreatie. Sommige boeren en tuinders passen geen cao voor hun werknemers toe, terwijl dit wel verplicht kan zijn. Of ze passen niet de juiste cao toe.

Ondernemers die niet de juiste cao toepassen riskeren naheffingen of boetes. Zo kunnen pensioenfondsen premies navorderen. Of moeten ondernemers loon nabetalen bij een arbeidsconflict met hun werknemers. Het is dus belangrijk dat u de juiste cao voor uw multifunctionele bedrijf kiest. Deze brochure helpt u als multifunctionele ondernemer bij het maken van de juiste keuze voor de toe te passen cao op uw bedrijf.

Voorbeeld 1 ‘Landbouw of Zorg?’

Onderneming

Gemengd landbouwbedrijf (akkerbouw en melkveehouderij) met eigen verwerking en zorgtak (jeugdzorg).

Aantal werknemers

Naast gezinsarbeid zo'n 15 medewerkers.

Wat doen de medewerkers?

De medewerkers hebben verschillende taken per persoon: dierhouderij of zorg met meewerken op de boerderij (begeleiden jongeren bij allerlei werkzaamheden).

Welke cao?

De hoofdactiviteit is ‘dierhouderij’ (de boer zelf verzorgt de akkerbouw) of ‘zorg’ (jongeren begeleiden). Het bedrijf is multifunctioneel en alle takken werken intensief samen, maar de landbouw en de zorg zijn juridisch gesplitst.

De landbouw is een maatschap en de zorgtak is een eigen bedrijf in samenwerking met een zorginstelling. Als het multifunctionele bedrijf is opgesplitst in meerdere bedrijven met een eigen rechtspersoon, moet de ondernemer voor elk bedrijf de juiste cao volgen. In dit voorbeeld dus twee cao's. De medewerker in de landbouw werkt vooral in de melkveehouderij en de boer

is lid van LTO, dus volgt hij de cao Productiegerichte Dierhouderij. In de zorgtak volgt hij de cao Sociaal Werk. De werkingssfeer van deze cao is namelijk ‘instellingen en/of organisaties (of delen ervan) die activiteiten verrichten en/of voorzieningen hebben met als doel het bevorderen van de sociale samenhang, participatie in de maatschappij en zelfredzaamheid van de burger.

Werkt dat?

De ondernemer vindt deze cao's prima. “Ik werkte al met de cao Productiegerichte Dierhouderij voor onze landbouwmedewerker. De zorgtak hebben we opgestart in overleg met een zorginstelling hier in de buurt. Zij wilden uiteraard werken volgens de cao Sociaal Werk. Dat vind ik prima. De begeleiders die we hier op het erf hebben, komen ook uit de zorg en zijn deze arbeidsvoorwaarden al gewend. Omdat ze met de jongeren samen op de boerderij werken, doen ze natuurlijk ook werk dat niet helemaal past in de taakomschrijvingen van die zorg-cao, maar dat weten ze als ze hier solliciteren. Het staat ook duidelijk in de functieomschrijving. Je moet hier namelijk wel je handen uit de mouwen steken!”

Wat is een CAO?

Cao verplicht of niet?

Een cao of collectieve arbeidsovereenkomst is een gezamenlijke afspraak tussen werkgevers en werknemers over loon, arbeidsduur, pensioen- en ontslagregelingen en overige arbeidsvoorwaarden. Ook als multifunctionele boer of tuinder bent u werkgever en moet u zich houden aan de geldende cao voor uw sector als deze 'algemeen verbindend' is verklaard. 'Algemeen verbindend verklaard' (avv) betekent dat deze cao geldt voor alle werkgevers en werknemers in deze sector. Als een cao niet algemeen verbindend is verklaard, maar u bent lid van de werkgeversorganisatie die de cao heeft afgesloten, dan bent u ook verplicht de cao te volgen. Is de cao niet algemeen verbindend verklaard en u bent geen lid van een werkgeversorganisatie, dan kunt u kiezen. U wordt alsnog lid van de werkgeversorganisatie en past de cao toe. Of u wordt geen lid van de werkgeversorganisatie en sluit een arbeidsovereenkomst met uw werknemer volgens de wettelijke regelingen die gelden tussen een werkgever en een werknemer.

Niet verplicht

Als u niet verplicht bent om collectieve afspraken tussen werkgever en werknemer te volgen, kunt u deze cao toch van toepassing verklaren op een arbeidsovereenkomst. U kunt dan in het arbeidscontract opnemen: 'op deze arbeidsovereenkomst is de cao van toepassing'. U kunt hiervoor zelf kiezen, in overleg met uw werknemer.

Cao's multifunctionele landbouw

Veel cao's worden gezamenlijk voor een hele sector afgesloten. Dat scheelt werkgevers tijd, want u hoeft niet met elke werknemer individueel te onderhandelen over alle arbeidsvoorwaarden.

Het voorkomt concurrentie op arbeidsvoorwaarden tussen bedrijven en scheve gezichten onder uw werknemers. Zo zijn er cao's voor agrarische sectoren: de cao Productiegerichte Dierhouderij, de cao Glastuinbouw en de cao Open teelten. Ook voor niet-agrarische sectoren zijn er cao's. Van belang voor multifunctionele boerderijen zijn met name de zorg cao's (cao Gehandicaptenzorg, cao Geestelijke gezondheidszorg en cao Sociaal Werk) de cao Kinderopvang, de cao Horeca, de cao Recreatie en de cao Dagrecreatie, de cao Detailhandel AGF, de cao Levensmiddelenbedrijf of de cao voor het Slagersbedrijf.

Wanneer is het verplicht een cao toe te passen

cao: algemeen verbindend verklaard (avv)	U bent verplicht deze cao toe te passen	
cao: niet algemeen verbindend verklaard	U bent lid van de werkgeversorganisatie voor deze cao	U bent verplicht deze cao toe te passen
	U bent geen lid van de werkgeversorganisatie voor deze cao	U wordt alsnog lid en bent verplicht de cao toe te passen
		U wordt geen lid en sluit een arbeidsovereenkomst volgens de wettelijke afspraken
		U wordt geen lid maar volgt de cao door in de arbeidsovereenkomst op te nemen dat de cao van toepassing is (vrijwillig toepassen)

TIP: Veranderen uw activiteiten en daarmee de werkzaamheden van uw medewerkers? Ga opnieuw na of u nog de juiste cao volgt.

TIP: Wat doen uw werknemers vooral? Bijvoorbeeld werken in de boerderijwinkel? Bepaal op basis van deze vraag uw hoofdactiviteit. In de multifunctionele sector onderscheiden we de volgende hoofdactiviteiten: agrarisch, zorglandbouw, kinderopvang, recreatie, verkoop en horeca.

Wanneer en voor wie geldt een cao?

De cao kijkt naar de hoofdactiviteit van uw bedrijf. De hoofdactiviteit is de inhoud van het werk: wat doen uw werknemers? Bijvoorbeeld dieren verzorgen of juist verkoop in de winkel of begeleiden van zorgvragers.

Werkings sfeer cao

Elke cao heeft ook een zogenaamde 'werkings sfeer'. De werkings sfeer bepaalt voor welke bedrijven en werknemers de cao geldt: wie valt eronder? Bijvoorbeeld: bedrijven die 'minstens 50% van de verzamelloosom in horeca-activiteiten realiseren', vallen onder de cao Horeca.

En nu een lastig punt: zowel de hoofdactiviteit als de werkings sfeer zijn in de verschillende cao's op verschillende manieren bepaald. De hoofdactiviteit, dus wat uw medewerkers doen, wordt meestal bepaald op basis van de bedrijfsactiviteiten of op basis van het doel van het bedrijf. Bijvoorbeeld bij de cao Open teelten: 'houdt u zich bezig met open teelten' of de cao Geestelijke gezondheidszorg: 'een organisatie met als doel het bieden van zorg of begeleiding op het gebied van geestelijke gezondheidszorg'. De werkings sfeer, dus welke bedrijven of medewerkers vallen onder de cao, wordt meestal bepaald aan de hand van bedrijfsomzet, arbeidsuren

of verzamelloosom. Bijvoorbeeld de cao Glastuinbouw is van toepassing als u zich 'op basis van bedrijfsactiviteiten en/of arbeidsuren, uitsluitend of in hoofdzaak bezighoudt met glastuinbouw'.

Welke cao kiezen?

Deze verschillen komen doordat in elke sector de werkgevers en de werknemers samen afspraken maken en hun eigen definities hanteren. Dit kan het, voor u als werkgever in de multifunctionele landbouw, moeilijk maken om te bepalen welke cao voor u van toepassing is. U en uw werknemers verrichten tenslotte meerdere werkzaamheden in verschillende sectoren, verbonden met elkaar. En uw werkzaamheden veranderen misschien in de tijd: uw recreatieve tak kan bijvoorbeeld uw agrarische tak qua omzet overstijgen. Kies met het stappenplan (zie pagina 8) zorgvuldig de juiste cao.

Een hoofdactiviteit wordt voor een cao vaak bepaald op basis van arbeidsuren van medewerkers of het doel van de onderneming. Het kan dus zijn dat u voor de cao al een andere hoofdactiviteit heeft dan u denkt. Voor andere wet- en regelgeving blijft u nog steeds een agrarisch bedrijf, maar voor de cao kan het dus zijn dat u als boer misschien al werkgever in de 'levensmiddelenhandel' bent.

Voorbeeld 2 ‘Verkoop of Restaurant?’

Onderneming

Veehouderijbedrijf met eigen zuivelverwerking (kaas en vloeibare zuivel), verkoop in boerderijwinkel en eigen restaurant. Activiteiten voor bezoekers, zoals wandelingen over het erf en de landerijen, verhuur van kano's en fietsen, kinderpartijtjes of zelf kaasjes maken.

Aantal werknemers

Naast gezinsarbeid zo'n 10 medewerkers.

Wat doen de medewerkers?

De meeste arbeidsuren van de medewerkers gaan in de boerderijwinkel en in het restaurant, beide voor hetzelfde aantal uren per week.

Welke cao?

De hoofdactiviteit is ‘verkoop’ (de boerderijwinkel) of ‘horeca’ (het restaurant). De werkingssfeer van de cao Horeca is dat de ondernemer ‘voor ten minste 50% van de verzamelloonsom in de onderneming, een horecabedrijf als hotel-, pension-, restaurant-, café-, cafetaria-, lunchroom- of cateringbedrijf runt’. De cao Horeca is algemeen verbindend verklaard (avv) en is dus van toepassing voor elke werkgever in de horeca. De werkingssfeer van de cao Levensmiddelenbedrijf is ‘een winkel waar een verscheidenheid aan verbruiksartikelen wordt verkocht. Of een winkel waarin een kaasspeciaalzaak of delicatessenwinkel wordt geëxploiteerd’. Deze cao Levensmiddelenbedrijf

stelt geen eisen aan arbeidsactiviteiten, -uren en/of omzet en is niet algemeen verbindend verklaard. Op deze multifunctionele boerderij wordt niet minstens 50% van de verzamelloonsom in de horeca gerealiseerd, daarom valt het bedrijf niet onder de cao Horeca. Wel werken de medewerkers in een winkel die voldoet aan de omschrijving van de cao Levensmiddelenbedrijf. Zij vallen dus onder de werkingssfeer van deze cao. Is de ondernemer lid van de werkgeversorganisatie van deze cao? Dan past hij de cao Levensmiddelenbedrijf toe. Is hij geen lid, dan kan hij de cao op vrijwillige basis volgen of een arbeidsovereenkomst met wettelijke bepalingen overeenkomen.

Werkst dat?

De ondernemer vindt de cao Levensmiddelenbedrijf werkbaar. “Ik startte met een medewerker die vooral hielp in de dierhouderij en ik was lid van LTO, dus ik volgde de cao Productiegerichte Dierhouderij. Toen ons bedrijf groeide en de medewerkers andere taken kregen, zoals helpen in de winkel, ben ik eens gaan kijken naar nieuwe arbeidscontracten. En met een andere cao. Medewerkers in een levensmiddelenbedrijf mogen bijvoorbeeld meer werken, 40 uur in plaats van 38 uur onder de cao Dierhouderij. Dat scheelt kosten voor overwerk. En het aantal vakantiedagen is minder. Maar ik moet wel opletten met inroosteren op feestdagen: volgens de cao Productiegerichte Dierhouderij mocht ik meer op feestdagen inroosteren. Kortom: het werkt prima!”

Kies de juiste cao

Er zijn cao's voor allerlei bedrijfstakken. De hoofdactiviteit van uw bedrijf (wat doen uw werknemers?) en de werkingssfeer (wie valt eronder?) zijn op verschillende manieren omschreven. Kies de juiste collectieve afspraken met het stappenplan.

Bijzondere situaties

Als u uw multifunctionele bedrijf heeft opgesplitst in meerdere bedrijven met een eigen rechtspersoon, bijvoorbeeld de boerderij en de zorgtak, dan moet u voor elk bedrijf apart de juiste cao volgen. Volg voor elk bedrijf apart het stappenplan. Vindt u dat de cao die u zou moeten volgen niet past bij uw bedrijf? Dan kunt u ontheffing aanvragen bij de partijen die de betreffende cao hebben afgesloten. Een ontheffingsaanvraag moet u heel goed beargumenteren.

TIP: Komt u er zelf niet uit welke cao de juiste voor uw bedrijf is?

Neem contact op met de Werkgeverslijn land- en tuinbouw via T 088 – 888 66 88 of E info@werkgeverslijn.nl voor meer informatie.

Kies de juiste collectieve afspraken met het stappenplan

Stap 1	Bepaal de hoofdactiviteit van uw bedrijf: wat doen uw werknemers?		
Stap 2	Kijk in het overzicht op pagina 9 en 10 welke cao's er van toepassing kunnen zijn voor deze hoofdactiviteit.		
Stap 3	Check of u onder de werkingssfeer van de cao valt.		
Stap 4	Valt u onder de hoofdactiviteit en onder de werkingssfeer van de cao?	Ja, u valt onder de werkingssfeer en de cao is algemeen verbindend verklaard	Volg de cao (verplicht)
		Ja, u valt onder de werkingssfeer en de cao is niet algemeen verbindend verklaard	Bent u lid van de werkgeversorganisatie? Volg de cao (verplicht)
			Bent u geen lid van de werkgeversorganisatie? Word lid en volg de cao (verplicht)
			Bent u geen lid en wilt u geen lid worden van de werkgeversorganisatie? Stel uw eigen arbeidscontract op volgens de wettelijke eisen of kies voor vrijwillige toepassing van de cao.
		Nee, u valt niet onder de werkingssfeer.	Ga terug naar stap 2 en kies een cao die als volgende het meeste past bij uw hoofdactiviteit.

Welke cao's zijn er per hoofdactiviteit?

Het stroomschema hiernaast is een hulpmiddel voor het bepalen van de toe te passen cao op een multifunctioneel landbouwbedrijf en geeft aan of deze algemeen verbindend is. Het stroomschema is met zorg opgesteld op basis van gegevens die in juli 2022 zijn verzameld.

Voor actuele informatie over een cao en algemeen verbindend verklaring kunt u terecht op uitvoeringarbeidsvoorwaardenwetgeving.nl.

Heeft u hier hulp bij nodig? Neem dan contact op met de Werkgeverslijn land- en tuinbouw, T 088 -888 66 88 of E info@werkgeverslijn.nl.

Let op! De werkingssfeer van een cao is vaak complex. Op de volgende pagina leest u een samenvatting van de werkingssferen van de cao's. Kijk altijd in de desbetreffende cao voor de volledige tekst van de werkingssfeer. In sommige gevallen kan het zelfs zijn dat u onder meerdere werkingssferen valt. Win in die gevallen altijd eerst professioneel advies in voor u een beslissing neemt.

Hoofdactiviteit	Sector	Cao
1. Agrarisch	1.1 Productiegerichte Dierhouderij	Cao Productiegerichte Dierhouderij (AVV tot en met 31-12-2023)
	1.2 Open teelten	Cao Open teelten (AVV tot en met 28-02-2023)
	1.3 Glastuinbouw	Cao Glastuinbouw (AVV tot en met 31-12-2022)
2. Zorglandbouw	2.1 Sociaal werk	Cao Sociaal werk, Welzijn en maatschappelijke dienstverlening (Looptijd tot en met 30-06-2023, (nog) niet AVV)
	2.2 Geestelijke gezondheidszorg	Cao Geestelijke gezondheidszorg (Looptijd tot en met 30-12-2024), (nog) niet AVV)
	2.3 Gehandicaptenzorg	Cao Gehandicaptenzorg (Looptijd tot en met 31-01-2024, (nog) niet AVV)
	2.4 Jeugdzorg	Cao Jeugdzorg (looptijd tot en met 31-12-2023, (nog) niet AVV)
3. Agrarische kinderopvang	3.1 Agrarische kinderopvang	Cao Kinderopvang (AVV tot en met 31-12-2022)
4. Recreatie	4.1 Dagrecreatie	Cao Dagrecreatie (Looptijd tot en met 31-12-2022, (nog) niet AVV)
	4.2 Recreatie	Cao Recreatie (Looptijd tot en met 31-12-2023, (nog) niet AVV)
5. Verkoop en verwerking	5.1 Detailhandel, aardappelen, groenten en fruit	Cao Detailhandel AGF (looptijd tot en met 31-12-2023, (nog) niet AVV)
	5.2 Levensmiddelenbedrijf	Cao Levensmiddelenbedrijf (Looptijd tot en met 30-06-2023, (nog) niet AVV)
	5.3 Slagersbedrijf	Cao Slagersbedrijf (Looptijd tot en met 29-02-2024, (nog) niet AVV)
6. Horeca	6.1 Horeca	Cao Horeca (Looptijd tot en met 31-12-2024, (nog) niet AVV)

1. Hoofdactiviteit Agrarisch

1.1 Productiegerichte Dierhouderij Houdt u zich, op basis van bedrijfsactiviteiten en/of arbeidsuren, uitsluitend of in hoofdzaak bezig met bedrijfsmatige productiegerichte dierhouderij in de sector melkveehouderij, pluimveehouderij (inclusief broederijen) of varkenshouderij?

— [cao Productiegerichte Dierhouderij](#)

1.2 Open teelten Houdt u zich, op basis van bedrijfsactiviteiten en/of arbeidsuren, uitsluitend of in hoofdzaak bezig met open teelten?

— [cao Open teelten](#)

1.3 Glastuinbouw Houdt u zich, op basis van bedrijfsactiviteiten en/of arbeidsuren, uitsluitend of in hoofdzaak bezig met glastuinbouw?

— [cao Glastuinbouw](#)

2. Hoofdactiviteit Zorglandbouw

2.1 Sociaal werk Bent u een instelling en/of organisatie die activiteiten verricht en/of voorzieningen heeft met als doel het bevorderen van de sociale samenhang, participatie in de maatschappij en zelfredzaamheid van de burger?

— [cao Sociaal Werk](#)

2.2 Geestelijke gezondheidszorg Houdt u een of meerdere organisaties in stand met als doel het bieden van zorg, begeleiding en dienstverlening op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg en/of de verslavingszorg dan wel het ontwikkelen van kennis en/of methodieken op dit gebied?

— [cao Geestelijke gezondheidszorg](#)

2.3 Gehandicaptenzorg Bent u een aanbieder van zorg die tot doel heeft het verlenen van zorg- en dienstverlening aan mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of zintuiglijke handicap?

— [cao Gehandicaptenzorg](#)

2.4 Jeugdzorg Biedt u ondersteuning van, en hulp en zorg aan jeugdigen en ouders, stiefouders of anderen die een jeugdige als behorende tot hun gezin verzorgen en opvoeden bij opgroei- en opvoedingsproblemen?

— [cao Jeugdzorg](#)

3. Hoofdactiviteit Agrarische kinderopvang

Verzorgt u tegen vergoeding kinderopvang voor kinderen tot de eerste dag van de maand waarop het voortgezet onderwijs voor die kinderen begint? Deze kinderopvang omvat dagopvang, voor-, tussen- en naschoolse opvang en (bemiddeling bij) gastouderopvang.

— [cao Kinderopvang](#)

4. Hoofdactiviteit Recreatie

4.1 Dagrecreatie Exploiteert u een bedrijf waarvan de activiteiten bestaan uit het verrichten van werkzaamheden in de dagrecreatie en heeft u daarvoor werknemers in dienst? Onder dagrecreatie wordt hier verstaan het bieden van een product en/of dienst op

het gebied van recreatie, educatie en/of cultuur, dat binnen een dag kan worden afgenomen door de consument. — [cao Dagrecreatie](#).

4.2 Recreatie Verricht u in hoofdzaak (meer dan 50% van de totale omzet) activiteiten in de verblijfsrecreatie en/of zweminrichting en/of buitensportonderneming?

— [cao Recreatie](#).

5. Hoofdactiviteit Verkoop en verwerking

5.1 Detailhandel aardappelen, groenten en fruit Heeft u een onderneming of een deel daarvan, uitgeoefend in een besloten ruimte (winkel of hallen), alsmede markten standplaatsen, wijkrijders of concessionairs, waar of van waaruit bedrijfsmatig uitsluitend of in hoofdzaak groenten, fruit en/of aardappelen worden verkocht, niet zijnde groothandel?

— [cao Detailhandel aardappelen, groenten en fruit](#)

5.2 Levensmiddelenbedrijf Heeft u een fysieke of virtuele winkel waar overwegend een verscheidenheid aan verbruiksartikelen wordt verkocht? Of heeft u een winkel waarin een kaasspeciaalzaak, delicatessenwinkel of zuivel-detailhandel wordt geëxploiteerd?

— [cao Levensmiddelenbedrijf](#)

5.3 Slagersbedrijf Heeft u een onderneming of deel van een onderneming waarin bedrijfsmatig voor menselijke consumptie vlees wordt bewerkt tot (toebereide) waren, al dan niet in samenhang met de bereiding van vleeswaren, en de verkoop daarvan aan particulieren, horeca of instellingen, of voorverpakkingsbedrijven en centrale slagerijen? — [cao Slagersbedrijf](#)

6. Hoofdactiviteit Horeca

Heeft u in hoofdzaak, dat wil zeggen voor ten minste 50% van de verzamelloosom in uw onderneming, een horecabedrijf als hotel-, pensioen-, restaurant-, café, cafetaria-, lunchroom- of cateringbedrijf? Of een onderneming waarin de verstrekking van logies gepaard gaande met de verstrekking van maaltijden, spijzen of dranken voor verbruik ter plaatse? — [cao Horeca](#)

Kies de juiste cao voor uw multifunctionele bedrijf

In deze brochure 'Cao's in de multifunctionele landbouw' leest u als ondernemer in de multifunctionele landbouw meer over cao's. Cao's zijn collectieve afspraken tussen werkgevers en werknemers over loon en overige arbeidsvoorwaarden.

In de multifunctionele landbouw hebben bedrijven vaak meerdere takken naast de landbouw, van zorg tot natuurbeheer en van horeca tot kinderopvang. Het is dan vaak onduidelijk welke cao voor u als ondernemer en werkgever geldt. Terwijl het volgen van zo'n collectieve afspraak tussen werkgevers en werknemers soms wel verplicht is.

Ondernemers die een verplichte cao niet volgen riskeren een boete of nabetaling van loon bij een arbeidsconflict. Laat u informeren!

TIP: Komt u er zelf niet uit welke cao de juiste voor uw bedrijf is?

Neem contact op met de Werkgeverslijn land- en tuinbouw via T 088 – 888 66 88
of E info@werkgeverslijn.nl voor meer informatie.

